

## PROTRŽENÝ MRAK

Maxmilián Brož se zahleděl k obloze.

„Co vidíš?“ zaškemral Daniel. Sám na oblačném letním nebi nespatriil nic neobvyklého.

„Vodu. – Obrovské spousty vody,“ řekl tiše Maxmilián.

„Myslíš v mracích?“ zeptal se Daniel.

„Tak, tak,“ pravil Max a napjatou rukou ukázal na oblak. „Cumulus mediocris,“ řekl.

„Co?“ zeptal se Daniel.

„Věda dala každému mraku latinské jméno. Jako v botanice rostlinám,“ řekl Max. „Ty malé mráčky se jmenují cumulus humilis, ty větší cumulus mediocris. A tamhle ten nad hřebenem Kletě je jasný cumulus congestus. Pořád roste. Počkáme, co z něj bude.“

Maxmilián popoběhl k zídce, která se obtáčela okolo kostela a posadil se na sluncem vyhřáté kameny. Se zvláštním zaujetím neustále pozoroval svůj mrak.

Daniel pochopil, že dneska ze školy nepůjdou domů brzy. Sám by u ničeho nevydržel ani desetinu času, který svým záležitostem dovedl věnovat Max.

„Hele, jak bobtná a buří,“ brblal si pro sebe Max. Oblak rostl přímo před očima. Sněhobílá horní část, která vypadala jako obří květák, stoupala výš a výš. Najednou se tvar mraku změnil. Oblak se začal rozlézat do šířky. Nabral podobu kovadliny.

„Cumulonimbus,“ řekl Max.

„Bude bouřka,“ prohlásil Daniel.

„Správně,“ pochválil ho Max.

Mračno zakrylo slunce. Kluci seskočili ze zídky a rychlou chůzí se vydali k domovu. Bouřka byla rychlejší. Než dorazili domů, spustil se hustý déšť.

„Budeme promočení do poslední nitky!“ zahartusil na Maxmiliána Daniel.

„V tom mraku je mnohem více vody. Já ji jednou vyždímám do poslední kapky!“ prohlásil Max.

Daniel Maxe neposlouchal. Běžel se domů osušit a převléci.

Děšť ustal za pár minut. Mezi oblaky vysvitlo slunce, ale Daniel ten den už nešel ven. Pustil si televizi a válel se u ní až do večera. Zahradu za něj zalilo samo nebe.

Ráno nebyla s Maxmiliánem vůbec žádná řeč. Do školy šli mlčky. Max nesnášel, když ho někdo vytrhoval z přemýšlení. Daniel Maxe znal a nevyrušoval ho. Těšil na prázdniny, začnou už za tři dny!

Max nemluvil ani ve škole, ani cestou domů. Teprve k večeru uslyšel Daniel písknutí od Maxmiliánovy kůlny. Okamžitě vyběhl ze vrátek. Dychtivě vtrhnul do prkenné boudy, ve které si Maxmilián před rokem vybudoval svou laboratoř.

„Ve vhodnou chvíli vypálíme do bouřkového mraku raketovou střelu s látkou B. Působením této látky na vodní páru obsaženou v oblaku vyvoláme prudký liják, který mrak úplně vyprší,“ vychrlil ze sebe Maxmilián a ukazoval na papírech nakreslené náčrtky celého pokusu. Nebyly to jen nějaké klukovské čmáranice, ale opravdové plány s výpočty.

„Aby raketa dolétla do výšky mraků, musí nabrat úžasnou rychlost! Možná 1000 metrů za vteřinu nebo ještě víc,“ řekl Daniel. „Něco takového se nám nemůže podařit.“

„Stačí, když dosáhne rychlosti 270 metrů za sekundu,“ řekl Max.

„Jenom?“ zeptal se poněkud nedůvěřivě Daniel.

„Důvěřuj mým výpočtům,“ řekl Maxmilián a prstem poklepal na knížku, která ležela na stole.

„*Sbírka fyzikálních vzorců a pouček*,“ přečetl Daniel polohlasně název knihy.

„Raketu možná dáme do hromady,“ pravil Daniel po chvílce, „ale kde seženeme látku B? O něčem takovém jsem jakživ neslyšel.“

„Ani neuslyšíš,“ řekl Max. „Látku B budu držet v nejpřísnější tajnosti!“

„Proč?“ zeptal se zklamaně Daniel.

„Mám pro tebe velký úkol,“ pravil Max, aby odvedl Danielovu pozornost od tajemství, které nikomu prozradit nechtěl. „Seženeš alespoň třicet sklenic od kompotů. Všechny musí být naprosto stejné.“

„K čemu? Raketa bude ze skla?“

„Sklenice budeme potřebovat k vědeckému vyhodnocení experimentu. Použijeme je jako dešťoměry, rozmístíš je po krajině a budeš po bouřkách měřit spadlé srážky. Díky tvému pozorování určíme statistický rozdíl.“

„Statistický rozdíl?“ podívoval se Daniel. Max je fakt vědec, pomyslel si, a to chodí teprve do osmé třídy!

„Bude-li v dešťoměrech po bouřce, do které vypálíme raketu, mnohem víc vody než po normálních bouřkách, budeme mít jistotu, že se nám pokus povedl,“ vysvětlil Maxmilián.

„Kam ty sklenice mám dát?“ zeptal se Daniel.

„Napřed je sežeň,“ řekl úsečně Max. „Potom se nad mapou poradíme, kde je rozmístíme. Teď musím ještě vypočítat nosnost rakety.“ Max sáhl po své vědecké kalkulačce a z hromady knih, které se povalovaly na stole v jeho boudě, vytáhl svazek nazvaný *Vojenské rakety*.

Danielovi se protočily panenky. Zdálo se, že Max se úplně zbláznil.

Dne 30. června obdrželi žáci vysvědčení. Max dostal samé jedničky. I ze zpěvu, přestože kvákal jako žába, falešně, a noty mu nikdy nic neříkaly.

Prázdniny začaly nešťastně. Sotva došli domů, přihnala se bouřka. Pršelo asi dvacet minut. Holky i kluci z Loučeje se škaředili nad nepovedeným prázdninovým počasím. Max s Danielem si mnuli ruce. Sotva přestalo krápat, vyjel Daniel k srážkoměrům. Napršelo od osmi milimetrů do deseti.

Nepříznivé počasí panovalo první dva prázdninové týdny. Daniel jezdil po každé bouřce k dešťoměrům a Max konstruoval raketu s odpalovací rampou. Při svých výpočtech zjistil, že střela bude muset mít dva stupně, jinak by nedosáhla potřebné rychlosti.

Konečně byla raketa hotová. Zbývalo jen naplnit hlavici dešťotvornou látkou.

„Nechápu, proč mi nechceš prozradit složení látky B,“ řekl Daniel.

„Ve skutečnosti není tajné. Vyčetl jsem ho v knihách a časopisech,“ řekl Max a ukázal na všechny ty knihy, co jich bylo v kůlně. Další hromady měl Max doma. Daniel o nich velmi dobře věděl. Zhrozil se při představě, že by je musel všechny přečíst.

„Ale prozradím ti, jak látka B působí,“ rozpovídal se Maxmilián. „Mají-li se v mraku vytvářet kapky deště, je nutné, aby se vodní pára mohla na něčem srážet. Kondenzační jádra jsou obvykle tvořena prachem, kterého je v ovzduší vždy alespoň trochu. Látka B je však mnohem účinnější. Vytvoří více jader a z mraku vyprší mnohonásobně víc kapek.“

„Tak proč se nepoužívá, když je sucho?“ zeptal se Daniel.

„Ono se totiž přesně neví, co by se stalo, kdyby se jí do atmosféry dostalo velké množství. Možná, že by nastaly nežádoucí celosvětové změny podnebí,“ odpověděl Max.

„A my žádnou potopu způsobit nemůžeme?“

„Jsem přesvědčen, že ne. Látky B použijeme jen málo. A pak – máme jen jedinou raketu. Nemám žádné obavy. Možná náš experiment ani nevyjde,“ mávl rukou Max.

„Ty si myslíš, že celé naše pachtění bude nanic?“

„Všechno je jen pokus. Věda počítá s neúspěchem,“ pravil Max.

Daniela svou odpovědí vůbec nepotěšil. Pár minut měl tak mizernou náladu, že by nejraději všechno rozkopal.

„Navrhni pro raketu jméno!“ řekl Max, když postřehl Danielovu roztrpčenost.

Daniel pokrčil rameny. „Třeba *Splachovač*, jako že může všechno spláchnout.“ Max se začal chechtat. Vzal černý lihový fix a napsal na raketu SPLACHOVAC – 1.

Konečně nastal okamžik, kdy Max prohlásil, že je vše připraveno ke startu. Jen příhodný mrak nikde. Ten den svítilo slunce od samého rána až do večera. Mráčky na obloze byly tak malé, že by je nezasáhli ani skutečnou řízenou raketou, kdyby nějakou měli. Naštěstí internetová předpověď počasí slibovala na dopoledne následujícího dne přechod studené fronty s četnými bouřkami. Radarový snímek oblačnosti nad Německem Maxmiliánovi připadal rovněž nadějně.

„Naše chvíle nastává,“ řekl Max. „Jdeme spát. Zítra nás čeká rozhodující den.“

Max vyhlásil budíček na 7.00. Pohotovost ke startu na 7.45 přesně.

Raketu umístili na rampu, kterou vybudovali v nejzazším konci zahrady. Maxmilián se obával, že v případě nepovedeného startu by raketa mohla zasáhnout jejich dům.

Max dvakrát pečlivě prověřil propojení drátů, motory a celou konstrukci střely. Potom rampu i s raketou

zakryli fólií, aby na ni zbytečně nepršelo, kdyby mraky blížící se fronty neslibovaly úspěch.

Vedle kompostu porostlého obrovitými listy cuket, který byl vzdálený šedesát metrů od rampy, měli vybudované pozorovací stanoviště s odpalovací baterií a přepínačem. Byli připraveni k akci. Studená fronta nikde. Ve dvanáct se rozhodli jít na oběd. Max pozval Daniela na bramboračku a párek s chlebem. Když se po půl jedné vrátili na zahradu, zakrýval západní obzor mohutný černošedý mrak.

„Jupí!“ zaradoval se Max. Blížila se bouře. Podle blesků, které se začaly klikatit nad masivem Blanského lesa se schylovalo k pořádnému lijáku. Temné mračno bylo již přímo nad zahradou.

„Fólii dolů!“ zavelel Maxmilián. „Raketu vypálíme dřív, než se zvedne víchr!“

Daniel vyběhl k rampě. Opatrně stáhnul fólii a vracel se do úkrytu za kompost.

„Tři – dva – jedna – start!“ zakřičel Max a propojil elektrický odpalovací okruh. Raketové motory se zažehly. *Splachovač* vystřelil k nebesům. Letěl rovně a stabilně. Pak se zablesklo. Do topolu za zahradou sjel oslňující blesk. Práskla rána jako z děla. Ze stromu vylétly třísky a dlouhé štěpiny. Oba dva ztratili díky blesku raketu z očí.

„Unikli jsme o vlásek!“ vykřikl vylekaný Daniel a hleděl na zle pošramocený strom. Zachvátil ho strach.

Max přikývl. „Schováme se do chalupy,“ řekl.

Rozběhli se ke stavení. Sotva za sebou zavřeli dveře, spustil se liják. Zuli si tenisky a postavili se k oknu. Prudký vítr ohýbal stromy. Déšť nabíral na síle. V trávě počaly poskakovat ledové kroupy. Liják hučivě zesílil. Nad střechou kůlny a garáže se vytvořila světlá mlha z roztráštěných vodních kapek. Déšť ještě zhoustl.

„Jasná průtrž mračen,“ řekl Max.

„*Splachovač* funguje!“ zaradoval se Daniel a spokojeně se usmíval.

Lilo deset minut. Max měl pocit, že bouře trvá moc dlouho. „Z toho bude potopa.“ procedil nervózně mezi zuby. Burácivé přívaly vod neustávaly. Pro Maxe se každá minuta vlekla jako hodina hudební výchovy.

„Krucci, to bylo vody,“ ulevil si Max, když liják konečně po hodině ustal a prudce se rozjasnilo. Chvilkami dokonce vysvitlo slunce z roztrhaných cárů mraků. Max si obul holínky. Daniel se musel spokojit s teniskami.

Dvorkem tekly stružky a potůčky zurčící vody. Vzduch byl průzračný a neobyčejně svěží. Na betonových dlaždicích leželo větrem servané listí a větvičky.

„Vezmu si ze stodoly kolo a jedeme měřit dešťoměry,“ řekl Max. Když došli asi na dvacet metrů před stodolu, Daniel si všiml, že mezi prkny zavřených vrat prýští pramínky vody.

„Podívej!“ vykřikl a ukázal Maxovi na stodolu.

„Stodola je plná vody!“ zděšeně vykřikl Maxmilián.

Než se stačili vzpamatovat, vrata zapraskala a vyvrátila se pod nápořem záplavy, která se do ní valila z druhé strany. Obrovská, asi metr vysoká zpěněná kalná vlna vmžiku podrazila nohy zcepenělým klukům. Maxe nikdy nenapadlo, že jednou bude na zahradě plavat mezi jabloněmi. Naštěstí voda prudce tekla po svažitém terénu dolů k potoku a rychle opadala. Max zadrhnul břichem o drny a zůstal ležet v trávě.

„Sebralo to Janka!“ křičel Daniel, který se válel v mokré trávě kus od Maxe. Janek byl kocour Maxmiliánových rodičů. Max pochopil, že si idiotským pokusem se *Splachovačem* zadělal na kolosální průšvih. Vstal a běžel v čvachtajících holínkách po proudu nového potoka. Rychlými pohledy propátrával terén v na-

ději, že spatří černý kocouří kožich. Ničivá vlna, která se vyvalila ze stodoly, za sebou zanechávala stopy zkázy. Když kluci doběhli na místo, kde se vlila do Dobročkovského potoka, propadli zděšení. Dříve se po lukách kroutil potůček, který se dal bez nesnází přeskočit téměř na každém místě. Teď se přes pole a louky valila kalná řeka. Proud vody hučel. Voda unášela seno, větve, kůru a jehličí z lesů. Ve vírech se točily plastické láhve a kusy pěnového polystyrénu s dalšími odpadky a neřádstvem spláchnutým od lidských sídel.

Max mlčel. V zdrcující beznaději běžel kolem nově vzniklé řeky ke Křemži. Podél toku bylo vidět zaplavené zahrady, kůlny i kurníky napůl ve vlnách. Janek nikde.

„Za to všechno můžu jen já!“ tiše hlesl Maxmilián. Už nemohl dál. Sedl si na mokrou trávu a zakryl si rukama obličej. Byl v šoku.

Naštěstí příval vody rychle opadal. Povodeň sice nemizela tak rychle, jak se přihnala, ale vody zřetelně ubývalo. K zaplavenému území se sbíhali postižení, zvědavci i čumilové.

„Jdeme pryč!“ řekl Daniel. Měl pocit, že mají na čelech napsáno, že jsou původci zkázy. Max vstal. Oba zdrcení pokusníci se ploužili ke svým domovům.

„Látka B je strašně nebezpečná zbraň,“ uvažoval cestou Max. „Kdybych jen trochu tušil, jak je účinná, tak bych se na *Splachovač* vykašlal! Za to, co jsme provedli, musíme přijmout přísný trest,“ kajičně prohlásil Max.

„Ty jsi se pomátl! Nesmíme nikomu říct ani slovo,“ řekl Daniel zděšeně.

„Sami si udělíme spravedlivý trest,“ řekl Max. „Do konce prázdnin budeme dobrovolně pomáhat při odstraňování škod.“

Teď se podlomila kolena Danielovi. Snad jsem se měl raději utopit, pomyslel si trudně.

U stavení je přivítali Maxmiliánovi rodiče. Zmáčené kluky okamžitě zahnali do kuchyně.

„Jste stejně mokří jako Janek,“ řekla Maxmiliánova maminka a ukázala na kocoura, který si za kamny čistil urousaný kožíšek. Oběma klukům spadl ze srdce alespoň kamínek. Kocour se zachránil sám. Osušení a převlečení se nad hrnkem horkého čaje s medem rozpovídali o prožitém dobrodružství s povodní. O látce B a raketě nepadlo ani slovo.

Max s Danielem se nemuseli trápit s vymýšlením nápravných prací. Hned na zítřka dostali úkol posbírat a znovu srovnat hranici polen, kterou vlna rozplavila po louce. Začali ráno v osm a pracovali až do oběda. K večeru svázeli polena až od březového háje. Vlna je odnesla dobrých tři sta metrů od stodoly.

„Oh!“ vykvikl najednou Max a ukazoval Danielovi cosi ve křoví. „Podívej *Splachovač*, *Splachovač*!“ Běžel k raketě, která ležela pod lískou. „Je celá, rozumíš, celá,“ hulákal a křepčil okolo poničeného trupu rakety. Daniel nechápavě hleděl na zdivočelého Maxe.

„Ty to nechápeš?“ divil se Maxmilián. „Druhý stupeň se neodpojil. *Splachovač* selhal! Za nic nemůžeme!“ Max se vrhl na raketu a rozerval její hlavici. „Vidíš! Je plná jodidu! Ta průtrž se strhla sama od sebe!“

„Takže jodid je látka B,“ ušklíbl se Daniel. „Teď už mi to prozrazovat nemusíš. Kdyby se nám pokus povedl podle plánu, tak teď plavou ve Vltavě naše mrtvoly.“ Daniel se hrůzou otrásl. Vzápětí se mu však udělalo špatně z té spousty práce, kterou budou muset udělat a přitom vůbec za nic nemůžou. Zatracená průtrž, pomyslel si Daniel.